

MYANMAR
RED CROSS

unicef

unicef

Unicef-directeur Jan Bouke Wijbrandi:

‘Ik zie niks in een concurrentiestrijd om de gulle gever’

Nog steeds leeft de gedachte dat hulporganisaties met elkaar concurreren. Terwijl in Nederland maar nog meer daarbuiten, veel wordt samengewerkt. Jan Bouke Wijbrandi, de kersverse directeur van Unicef Nederland: ‘Het doel is belangrijker dan de organisaties die erachter zitten.’ →

Foto: Unicef/M. Thame

‘Unicef is een sterke organisatie met een zeer goed imago. We mogen onze sterke punten best laten zien’

‘A

ls je de krant leest, lijkt het wel alsof het om de hulporganisaties zelf gaat in plaats van het doel waarvoor ze zich inzetten,’ zegt Unicef-directeur Jan Bouke Wijbrandi. ‘Het gaat dan om directeursalarissen en om hoeveel vermogen de organisaties in kas hebben. Hulporganisaties in Nederland moeten laten zien dat het hen om het goede doel gaat. Want samenwerken doen we wel degelijk.’

Gironummer

Een voorbeeld. Als ergens een grote ramp plaatsvindt, werken Nederlandse goede doelen samen in de SHO, een samenwerkingsverband van acht hulporganisaties. Ze werven gezamenlijk fondsen voor de financiering van noodhulp. De meest recente actie was voor de slachtoffers van cycloon Nargis in Myanmar. Een andere grote actie was voor de landen die in december 2004 werden getroffen door de tsunami. Wijbrandi: ‘De SHO vind ik een voorbeeld van een goed samenwerkingsverband. Ik moet er niet aan denken dat ten tijde van een ramp alle hulporganisaties hun eigen gironummer in de krant zouden zetten. De meeste mensen zien het verschil niet tussen de hulp van de ene en de andere organisatie. Bovendien creëer je onderlinge concurrentie en dat begrijpen mensen terecht niet: het gaat om het doel. Het ene doel vraagt het Nederlandse publiek om geld bij RTL, de ander bij de NOS. Zo bereik je nooit zoveel als wanneer je samen geld inzamelt, zoals voor de slachtoffers van de tsunami het geval was.’

Natuurlijk mag je als goed doel best reclame voor jezelf maken, vindt Wijbrandi. ‘Unicef is een sterke organisatie met een zeer goed imago. We mogen onze sterke punten best laten zien, zonder ons zo te profileren dat ten onrechte het beeld ontstaat dat we solistisch opereren. Maar waar we kunnen samenwerken met andere organisaties moeten we dat zeker doen. Het gaat daarbij niet alleen om het werven van fondsen, maar ook om het Nederlandse beleid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking te beïnvloeden, of om de samenleving op een bepaald probleem te attenderen. De hulporganisaties moeten echter tegelijk laten zien wie ze zijn en contact houden met hun achterban, anders raken ze hun draagvlak kwijt.’

Werkwijze doorkruisen

In de landen waar hulporganisaties hun projecten uitvoeren, is onderlinge samenwerking natuurlijk helemaal belangrijk. Zoals in Benin in West-Afrika. Unicef-medewerker Jolijn van Haaren werkte jaren in dit land als deskundige op het gebied van hiv en aids. ‘Unicef werkt samen met de overheid van Benin, artsen, kerken, religieuze leiders en andere ontwikkelingsorganisaties zoals het Rode Kruis en Artsen zonder Grenzen. Gezamenlijk maken ze beleid om de meest kwetsbare kinderen en gezinnen te ondersteunen die lijden onder de gevolgen van de aidsepidemie,’ zegt Van Haaren. ‘Vroeger was er voor deze kinderen geen aandacht, maar dankzij de samenwerking nu wel. Zo krijgen verpleegkundigen en sociaalwerkers trainingen om kinderen te kunnen ondersteunen, kunnen pleeggezinnen die kinderen opvangen hulp vragen en worden zwangere vrouwen getest op hiv. Als ze seropositief blijken te zijn, krijgen ze aidsremmers om de →

Foto: Unicef/J. Hermis

▲ **Congo** – In een vluchtelingenkamp vlakbij Goma, de hoofdstad van de provincie Noord-Kivu, worden kinderen door medewerkers van de hulporganisatie International Medical Corps gevaccineerd tegen de mazelen. Ook krijgen ze vitamine A voor een betere weerstand. Samen met Unicef, de regering en andere organisaties worden momenteel 13.000 kinderen ingeënt. Zodra de rest van de provincie toegankelijk wordt, krijgen nog eens 73.000 kinderen een inenting tegen de mazelen.

▼ **Benin** – Een lokale verpleger bezoekt een moeder met haar zieke kind in het dorp Lalo. De lokale verplegers zijn opgeleid om mensen in afgelegen gebieden basale gezondheidshulp te kunnen bieden. Zoals het stellen van een eerste diagnose en behandeling.

Foto: Unicef/O. Asselin

Foto: Unicef/K. Holt

▲ **Congo** – In een vluchtelingenkamp bij Kibati noteren medewerkers van de hulporganisatie Save the Children de gegevens van twee meisjes. Zij zijn hun ouders kwijtgeraakt tijdens recente gevechten in de provincie Noord-Kivu. Unicef ondersteunt het project van de organisatie om ouders en kinderen weer samen te brengen. Momenteel zijn er al 400 kinderen geregistreerd die hun ouders kwijt zijn.

▼ **Kenia** – Het vluchtelingenkamp bij de stad Eldoret biedt onderdak aan 13.000 mensen. Het geweld dat vorig jaar na de verkiezingen in het land ontstond, zorgde er voor dat 300.000 mensen ontheemd raakten. De helft ervan zijn kinderen. Met het Rode Kruis, de overheid en andere organisaties zorgt Unicef in het kamp onder meer voor sanitatie, water, onderwijs, voedsel en bescherming van ontheemde kinderen.

Foto: Unicef/K. Holt

‘Hulporganisaties zien steeds meer de voordelen in van een samenwerking met bedrijven; ik vind dat verfrissend’

kans te verkleinen dat ze het virus op hun baby overdragen. Unicef ontwikkelt beleid en opleidingen en zorgt voor de financiering. Organisaties die op lokaal niveau werken – zoals Plan en Terre des Hommes – voeren deze hulp uit.’

Demotivatie en jaloezie

Jolijn van Haaren kent ook voorbeelden van hoe het niet moet. ‘Conform het landelijk beleid dat de overheid van Benin met technische en financiële ondersteuning van Unicef en andere partners heeft ontwikkeld, voeren klinieken in Benin standaard hiv-tests uit bij zwangere vrouwen. Een kleine hulporganisatie doorkruiste deze werkwijze door zonder overleg medewerkers van een kliniek extra geld te geven voor het uitvoeren van deze tests. De medewerkers van de klinieken die geen extra beloning kregen voor het doen van de hiv-tests, voelden zich hierdoor benadeeld. Ze voerden de testen vervolgens niet meer consequent uit bij (zwangere) vrouwen en kinderen. Met dit soort acties creëer je dus demotivatie en jaloezie,’ vertelt ze. ‘De regering van Benin is op de goede weg. Dit soort initiatieven die zonder overleg met de overheid plaatsvinden, worden niet langer geaccepteerd. Het land bepaalt zelf zijn beleid, iets wat Unicef toejucht. Het doel van ontwikkelingssamenwerking is dat je een land op weg helpt zelfstandig te kunnen opereren. Zodat het zelf de binnenlandse problemen kan aanpakken. Het is de verantwoordelijkheid van een land om het leven van de zwakkeren in de samenleving te verbeteren.’

Hogere levensstandaard

Wijbrandi onderschrijft dit. ‘Hoe zouden wij het in Nederland vinden als na een ramp Belgische, Deense en Amerikaanse hulporganisaties zonder overleg met de Nederlandse overheid allerlei hulpprojecten opzetten? De regering van een land is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het welzijn van haar burgers.’ Als zo’n land daarvoor hulp van buitenaf nodig heeft, is er niks mis mee dat ontwikkelingsorganisaties die geven. Maar dan wel op een gestructureerde manier waarbij de hulpvraag van het land wordt gerespecteerd, vindt Wijbrandi. ‘Na de tsunami in 2004 werkten hulporganisaties samen, maar niet goed genoeg. Soms liepen ze elkaar voor de voeten en was er geen oog voor lokale werkwijzen en gewoontes, bleek uit een evaluatierapport. Hulporganisaties moeten de hulpverlening goed coördineren en beter met elkaar en met de overheid communiceren.’

Samenwerking blijft overigens niet beperkt tot die tussen hulporganisaties onderling en met overheden. Bedrijven zoeken in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen samenwerking met goede doelen, of verkennen in ontwikkelingslanden nieuwe afzetgebieden waardoor ze →

Samenwerkende Hulporganisaties (SHO)

De Samenwerkende Hulporganisaties (SHO) zijn een samenwerkingsverband van Nederlandse hulporganisaties. Naast Unicef Nederland zijn ook het Nederlandse Rode Kruis, Kerk in Actie, Cordaid, Oxfam Novib, Tear en Terre des Hommes vaste deelnemers van de SHO. Bij een grote ramp kunnen zij besluiten samen een nationale actie te voeren en fondsen te werven. De opbrengst wordt verdeeld over de organisaties. Bij heel grote acties, zoals voor de slachtoffers van de tsunami, kunnen ook andere organisaties als gastdeelnemer meedoen.

Top vijf acties met hoogste opbrengst:

1. 2004/2005: Tsunami-actie: € 208 miljoen (incl. € 5 miljoen van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking)
2. 2000: Kosovo-actie: € 52 miljoen (incl. € 900.000 van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking)
3. 2005: Actie Aardbeving Pakistan, India, Afghanistan: € 42 miljoen (incl. € 2 miljoen van de minister van Ontwikkelingssamenwerking)
4. 2000: Midden-Amerika (Mitch): € 37 miljoen (incl. € 9 miljoen van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking)
5. 1994: Rwanda: € 35 miljoen

Voor meer informatie over de resultaten van de SHO-acties, zie www.unicef.nl/sho en www.giro555.nl.

‘Het doel van ontwikkelings-samenwerking is een land op weg helpen zelfstandig te kunnen opereren’

tegelijkertijd bijdragen aan een hogere levensstandaard van deze landen. ‘Hulporganisaties zien in toenemende mate de voordelen in van samenwerkingsverbanden met bedrijven. Ik vind dat verfrissend; een paar jaar geleden dachten vele daar nog heel anders over,’ zegt de Unicef-directeur.

Concurrentiestrijd

Unicef werkt bijvoorbeeld samen met ING. Zij zetten zich – onder het motto ‘ING Chances for Children’ – in voor onderwijs voor alle kinderen, bijvoorbeeld in Brazilië. Hier zorgen Unicef en ING er voor dat 62.000 kinderen in het Amazonegebied eindelijk naar de basisschool kunnen. Een ander succesvol samenwerkingsverband is die met de Nationale Postcode Loterij. Via deze loterij wordt geld ingezameld voor goede doelen, waaronder Unicef, die sinds 1993 bij de Postcode Loterij is aangesloten. De afgelopen veertien jaar ontving Unicef ruim 179 miljoen euro. ‘Met een eigen loterij hadden we nooit zoveel geld kunnen ophalen,’ aldus Wijbrandi, ‘laat staan dat meer organisaties zelf loterijen hadden opgezet.’

Wijbrandi ziet de collega-hulporganisaties niet als concurrenten. ‘Daarom vind ik dat je bereid moet zijn tot samenwerking, omdat je daarmee laat zien dat je het doel - in het geval van Unicef opkomen voor de rechten van kinderen wereldwijd - boven de organisatie stelt. Ik zie niks in een concurrentiestrijd om de gulle gever. Het gaat namelijk niet om ons, het gaat om het goede doel.’ ■

Tekst: Sietske Arkenau

Samenwerking in Nederland

Unicef werkt samen met andere organisaties om de kinderrechten in het overheidsbeleid van Nederland te verbeteren en te waarborgen. Samen pleiten wij voor kinderrechten in het algemeen en in het bijzonder voor bijvoorbeeld kinderen in de jeugdzorg en azc’s. Unicef zet zich daarnaast met partners in om het overheidsbeleid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking te beïnvloeden. Met Defence for Children heeft Unicef het Kinderrechtencollectief opgezet. Eens in de vijf jaar rapporteert het Kinderrechtencollectief - naast de Nederlandse regering - bij het VN-kinderrechtencomité over kinderrechten in Nederland. Jaarlijks brengen Unicef en Defence for Children het Jaarbericht uit. Ook hierin wordt ingegaan op de situatie van kinderrechten in Nederland. Verder neemt Unicef deel aan verschillende groepen, zoals Geen Kind in de Cel en het Better Care Network. Simone Bommeljé, kinderrechtenspecialist van Unicef Nederland: ‘Samenwerken maakt ons sterk. Een kinderrechtenboodschap die door meerdere organisaties wordt gedragen krijgt eerder gehoor.’

UNICEF NEEMT HET VOORTOUW

Na een ramp coördineert Unicef namens de VN de hulpverlening op gebied van voeding, water, sanitaire voorzieningen, hygiëne en onderwijs (dit laatste samen met Save the Children). Dit gebeurt in samenwerking met de regering van het betreffende land en andere hulporganisaties. De coördinerende rol betekent niet dat Unicef ook altijd alle hulp zelf uitvoert, maar wel dat Unicef zorgt dat de hulp er komt.

Mark Wijne, noodhulp-specialist van Unicef Nederland: ‘In de eerste 72 uur na een ramp doen we een snelle inschatting van de situatie. Direct worden vanuit noodhulpvoorraden - die Unicef in al haar programmalanden heeft - hulpgoederen verspreid. Ook wordt direct bescherming geboden aan kinderen die hun ouders of verzorgers zijn kwijtgeraakt. In samenwerking met bijvoorbeeld het Rode Kruis sporen we familie op van deze kinderen.’

In de eerste acht weken na de ramp zorgt Unicef in ieder geval voor vaccinaties, medicijnen, schoon drinkwater, afvalverwerking, onderwijs en huisvesting, dekzeilen en kookmaterialen.

Congo – Tijd voor spelletjes in de kindvriendelijke opvang voor kinderen in een vluchtelingenkamp. Unicef ondersteunt het initiatief van de Italiaanse organisatie AVSI. De begeleiders van de opvang bieden naast plezier ook psychosociale hulp.

Foto: Unicef/K. Holt

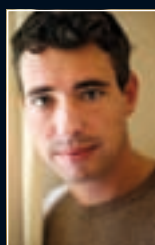
**OPGROEIEN
is geen kinderspel**

Geweld, onderdrukking, armoede en verveling domineren het dagelijks leven van Palestijnse kinderen op de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook. Fotograaf Dirk-Jan Visser bezocht de Bezette Palestijnse Gebieden en legde de ernst van de situatie vast: 'Veel kinderen zijn verknipt geraakt door de jarenlange spanning waarin zij leven. Hun belevingswereld is heel klein, er zijn weinig (toekomst) mogelijkheden en hun ontwikkeling wordt belemmerd.' Voor deze kwetsbare kinderen zet Unicef zich in en ondersteunt speciale leerprojecten waardoor kinderen weer de ruimte krijgen zich te ontplooiën, te spelen en te leren.

< **CONTROLEPOST**

'Elke dag moeten Palestijnse jongens uit de oude stad in Hebron langs de controlepost bij de Ibrahim Moskee of de Grot van de Patriarchen. Zij lopen vanuit het Israëliëse deel van de stad naar het Palestijnse deel om naar school te gaan. De post moet de Israëliëse bewoners in het oude stadsdeel beschermen tegen eventueel Palestijns geweld. Van de 120.000 inwoners zijn zo'n zeshonderd burgers Joods – bewoners van de oude stad - de rest is Arabisch en woont op een paar gezinnen na, grotendeels buiten het oude stadsdeel. Hebron staat onder afzonderlijk Israëliësch en Palestijns bestuur.'

Fotograaf **Dirk-Jan Visser (1978)** is freelance fotojournalist en werkzaam in binnen- en buitenland. Vorig jaar is hij door Stichting Zilverencamera uitgeroepen tot de Nieuwspoort Fotojournalist van het Jaar 2007. Door de jury werd hij geroemd voor zijn lef om naar gebieden als Zimbabwe en Zuid-Ossetië te reizen.

1 DOODGESCHOTEN

'Er hing een verdrietige maar intieme sfeer onder de jongeren bij het graf van de 17-jarige Abdul, die in oktober 2008 werd doodgeschoten door Israëlische soldaten. Zijn broertjes en vrienden komen samen bij zijn graf, in het Palestijnse vluchtelingenkamp Al Jalazun. Het Israëlische leger claimt dat hij op straat liep met molotovcocktails, waarop hij werd gedood. Volgens dorpelingen schoten de soldaten hem dood, toen hij een Joodse nederzetting passeerde. Deze kinderen zijn werkelijk het slachtoffer van de

situatie in het gebied, het is niet goed hier kind te zijn.'

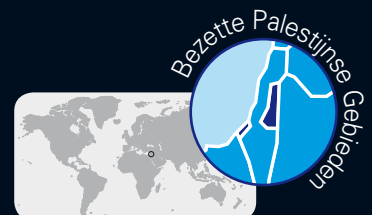
2 DE MUUR

'Oefenen? Nee, dit is de werkelijkheid. Uit protest tegen de bouw van de 'Israëlische Muur' gooien Palestijnse jongeren stenen naar Israëlische soldaten. De muur loopt dwars door de Westelijke Jordaanoever, bij het dorpje Ni'illin is de bouw in volle gang. Elke vrijdag protesteren zo'n vijftig volwassenen, kinderen en vredesactivisten tegen de bouw. Soldaten reageren vaak met traangas of rubberkogels. De kinderen hebben

de pech dat zij hier opgroeien. In een andere omgeving waren zij vast normaal geweest.'

3 WATERSCHAARSTE

'Het zuidoosten van de Westbank kampt met droogte. Meisjes halen water uit een put. Veel dorpen rond Hebron zijn niet aangesloten op de waterleiding en daardoor afhankelijk van watertanks. Door Israëlische wegversperringen is de dichtstbijzijnde waterput vaak onbereikbaar. Dit en de aanhoudende droogte maakt dat Palestijnen zo'n 30 procent van hun inkomen besteden aan water.'

Cijfers

Inwonertal: **3,9 miljoen**,
 waarvan **ruim 2 miljoen kinderen onder de 18**
 Levensverwachting: **73**
 Human Development Index: **106e plaats van 177 landen** (Nederland staat op de 9e plaats)

4 OOGSTEN

'In de Palestijnse olijfboomgaard, vlakbij de Joodse nederzetting Otni El, zetten jongeren thee voor Palestijnse en Israëliëse vredesactivisten. De activisten hebben allemaal meegevochten in het Israëliësch-Palestijns conflict, elk aan 'eigen' zijde. Nu helpen zij samen de oogst binnen te halen. Ook bieden zij bescherming tegen eventuele pesterijen van de kolonisten, die de oogst willen voorkomen.'

5 LEERGIERIG

Vooraf jongeren tussen de 13 en 18 jaar staan bloot aan geweld door het Israëliësch-Palestijns conflict. De meeste sterfgevallen onder kinderen door geweld, valt in deze leeftijdscategorie. Ook vallen er jaarlijks veel gewonden, krijgen kinderen geestelijke en emotionele problemen en is een toenemende leerachterstand een groot gevolg van het geweld. Unicef biedt jongeren in samenwerking met lokale organisaties daarom bijlessen. 'Zoals in dit jongerencentrum in Jenin. De jongens krijgen bijles in wiskunde. Zij zijn echt leergierig en vinden de lessen geweldig. Naast wiskunde zorgt Unicef voor bijlessen in bijvoorbeeld Arabisch, maatschappijleer en is er voorlichting over seksualiteit, hiv en aids.'

6 CREATIEVE ONTWIKKELING

'In een jeugdcentrum in Jenin leren jongeren niet alleen sociale vaardigheden, zij kunnen ook creatieve lessen volgen. Zij leren zich op een positieve manier te uiten en samen te werken. De kinderen hebben er veel plezier in doen vol overgave mee.'

> ONBELEMMERD SPELEN

'Het is goed dat Unicef in de Bezette Gebieden actief is. Zoals hier op de middelbare school voor meisjes in Yamoun op de Westelijke Jordaanoever. Door het jarenlange heersende geweld in het gebied, groeien kinderen op in isolement, is het onderwijs vaak slecht en hebben veel kinderen een leerachterstand. Ook hun sociale ontwikkeling ligt vaak achter.' Met speciale programma's biedt Unicef de komende jaren zo'n 25.000 kinderen in de Bezette Palestijnse Gebieden extra sport- en spellessen zoals basketbal, tafeltennis en voetbal. Ook krijgen kinderen bijles in verschillende schoolvakken.

Bij het ter perse gaan van dit nummer is het geweld in de Gazastrook in volle gang. Unicef maakt zich ernstig zorgen om de kinderen in Gaza; zij maken meer dan de helft uit van de bijna 1,5 miljoen mensen tellende bevolking. Hun rechten worden ernstig geschonden, zegt Unicef bij monde van Sigrid Kaag, Unicef-directeur voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika. In deze humanitaire crisis hebben zij het meest te lijden. Kinderen hebben het recht op bescherming tegen alle vormen van fysiek of psychisch geweld, het recht op onderwijs en ontwikkeling en de toegang tot gezondheidszorg. Die rechten worden hen nu onthouden, en dat is onacceptabel. In een poging het lijden van de kinderen te verminderen, levert Unicef voedsel, brandstof en medicijnen aan ziekenhuizen in Gaza. Ook ondersteunt Unicef teams die psychosociale hulp bieden. Deze activiteiten worden echter ernstig gehinderd door het heersende geweld.

Foto's: Dirk-Jan Visser Tekst: Sietske Arkenau

